

MARIA MICHNA
TERESA SKUPIEŃ
ANETA ZAWADZKA
Instytut Pedagogiki KUL

SPRAWOZDANIE Z CYKLICZNYCH SPOTKAŃ „UCZĘ SIĘ CIEBIE NAUCZYCIELU” 2012-2013

W procesie wychowania i nauczania osobowość nauczyciela ma istotne znaczenie. Pierwszym, który zwrócił uwagę na problem osobowości nauczyciela-wychowawcy, był J. W. Dawid. Podkreślał on, że „istotą nauczycielskiego powołania jest zdolność do poczucia duchowej wspólnoty z innymi”¹. Tę zdolność określał mianem miłości dusz ludzkich, która jest szczególnie istotna w pracy pedagogicznej.

Z. Mysłakowski zauważa, że „osobowość jest jakby dziełem sztuki, wyrazem humanizmu właściwego zbiorowości ludzkiej”². Najważniejszymi cechami wzoru osobowego nauczyciela jest umiejętność kontaktu z młodzieżą, poszanowanie godności ucznia, jego uczuć, poczucia własnej wartości, zaufania, sprawiedliwość, niezawodność, prawdomówność, autentyczność oraz stawianie wymagań wobec uczniów³.

Z kolei Z. Kosyrz wprowadza pojęcie osobowości efektywnej, przez którą rozumie „taki układ właściwości osobowych wychowawcy, które wyznaczają jego działanie i myślenie pedagogiczne. Na układ ten składają się społeczne i biologicznie ukształtowane, a zarazem ściśle ze sobą zintegrowane składniki (właściwości) obejmujące światopogląd, motywację, zainteresowania, zdolności, inteligencję, mechanizmy temperamentalne i charakterologiczne oraz samoregulacyjne”⁴. Szczególnie istotną kwestią w osobowości nauczyciela jest świadomość swojego własnego systemu wartości własnej emocjonalności, jasnych zasad etycznych, dostarczania wycho-

---

¹ J.W. D a w i d, *O duszy nauczycielstwa*, Lublin: Redakcja Wydawnictw Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego 2002, s. 39-40.

² Z. M y s ł a k o w s k i, *Co to jest „talent pedagogiczny”*, w: W. O k o Ń, *Osobowość nauczyciela*, Warszawa: Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych 1962, s. 71.

³ Zob. Z. M y s ł a k o w s k i, *Jakie cechy osobowe wychowawcy sprzyjają sprawności wychowania*, w: M y s ł a k o w s k i Z., *Pisma wybrane. Wybór*, Warszawa: Wyższa Szkoła Pedagogiczna 1971, s. 183-185.

⁴ Z. K o s y r z, *Osobowość wychowawcy*, Warszawa: Pedagogium Wyższa Szkoła Pedagogiki Resocjalizacyjnej 2005, s. 45.

wankom modelowych wzorców zachowań i poczucia odpowiedzialności za oddziaływanie na ucznia⁵.

Nauczyciel powinien cechować się kompetencjami, które sprzyjają rozwojowi uczniów. Zdaniem K. Misiołka istnieje sześć takich kompetencji: moralne, współdziałania, prakseologiczne, komunikacyjne, kreatywne, informatyczne. O kompetencjach moralnych nauczyciela stanowi to czy podczas pracy z wychowankiem kieruje się wartościami naczelnymi i czy one są absolutnie dobre. Kompetencje współdziałania to takie, które mają swoje odbicie w skuteczności zachowań prospołecznych oraz skuteczności działań integracyjnych nauczyciela. Kompetencje prakseologiczne wyrażają się skutecznością nauczyciela w planowaniu, organizowaniu, kontroli i ocenie procesów edukacyjnych. Kompetencja komunikacyjna umożliwia człowiekowi wybór odpowiednich środków językowych zgodnie z sytuacją, uczestnikami dyskursu, rolami społecznymi itp. Kompetencje kreatywne wyrażają się poprzez przyswojenie określonej wiedzy jak i rozwinięcie niezbędnych zdolności. Istotną kwestią jest to, aby rozumieć ich sens oraz wiedzieć jaką pełnią rolę w procesie twórczym. Natomiast kompetencje informatyczne są rozumiane nie tylko jako kształtowanie umiejętności posługiwania się komputerem, ale jako przygotowanie jednostki do efektywnego korzystania w swoim życiu i pracy zawodowej z technologii informatycznych⁶.

Osobowość nauczyciela ma istotne znaczenie w podejmowaniu twórczych, innowacyjnych działań przyczyniających się do integralnego rozwoju wychowanka. W pracy pedagogicznej niezbędne staje się zatem permanentne kształtowanie twórczych osobowości przejawiających się w pozytywnym stosunku do własnej osoby, w otwartości na ludzi, w zaangażowaniu w realizację obowiązków i pasji, innowacyjnej pracy, twórczym rozwiązywaniu problemów. Wyrasta więc zadanie stworzenia studentom pedagogiki szansy odkrywania własnych możliwości twórczej pracy pedagogicznej. Ta szansa tkwi w organizacji sesji, których uczestnikami będą nauczyciele-pedagodzy oraz studenci pedagogiki. Stąd w roku akademickim 2012/2013, kierowana przez prof. dr hab. Krystynę Chałas, Katedra Dydaktyki i Edukacji Szkolnej KUL zapoczątkowała organizację cyklicznych spotkań pod ogólnym tytułem „Uczę się Ciebie Nauczycielu”.

Celem spotkań jest prezentacja przez zaproszonych gości własnych doświadczeń, umiejętności, talentów oraz pasji zawodowych. Zaproszeni pedagodzy to osoby, które wykraczają poza utarte schematy zachowań i działań, pragną podzielić się własnymi przeżyciami, pomysłami twórczej pracy, samorealizacji w pracy zawodowej. Istotne jest przy tym umożliwienie studentom, głównie specjalności pedagogika szkolna, poznanie praktycznych uwarunkowań pracy dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczej. Organizowane spotkania wpisują się więc w aktualne potrzeby studentów pedagogiki.

---

⁵ Zob. B. Fijałkowska, *Wychowawca klasy*, w: T. Pilch (red.), *Encyklopedia Pedagogiczna XXI wieku*, t. VII, Warszawa: Wydawnictwo Akademickie „Żak” 2003, s. 504.

⁶ Zob. K. Misiołek, *Kompetencje dydaktyczne i opiekuńczo-wychowawcze nauczycieli w zreformowanej szkole*, Mysłowice: Górnośląska Szkoła Pedagogiczna z siedzibą w Mysłowicach 2000, s. 57-58.

Sprzyjają bowiem konfrontacji wiedzy teoretycznej zdobywanej w czasie studiów z praktyką pedagogiczną oraz kształtowaniu własnej tożsamości zawodowej. Stanowią niewątpliwie okazję do poszukiwania autorytetów i wzorów osobowych godnych naśladowania.

Problematyka dotychczasowych spotkań została ujęta w dwa bloki tematyczne: „Twórcza szkoła, twórczość w szkole” oraz „Świat przedstawia się jasno nawet w głębokiej ciemności”. W zebraniach tych wzięło udział 90 studentów i doktorantów pedagogiki szkolnej. W roku akademickim 2013/2014 planowane są kolejne spotkania.

Uroczystego otwarcia cyklicznych spotkań „Uczę się Ciebie Nauczycielu”, podczas pierwszego spotkania, dokonali: inicjatorka i pomysłodawczyni przedsięwzięcia, prof. dr hab. Krystyna Chałas – kierownik Katedry Dydaktyki i Edukacji Szkolnej KUL oraz ks. dr hab. Marian Nowak, prof. KUL – dyrektor Instytutu Pedagogiki KUL.

Pierwsze spotkanie, którego temat brzmiał „Twórcza szkoła, twórczość w szkole”, odbyło się 13 grudnia 2012 r. Osobą zaproszoną był mgr Marian Klimczak – dyrektor Zespołu Szkół nr 5 im. Jana Pawła II w Lublinie z siedzibą przy ul. Elsnera 5. Szkoła ta oferuje uczniom wysoki standard kształcenia, szanse na rozwój swoich pasji i talentów w ramach licznych kół zainteresowań, olimpiad, konkursów, chóru szkolnego oraz klubów sportowych. Daje możliwość wielostronnego rozwoju poprzez indywidualne podejście do każdego ucznia. Przedmiotem prezentacji pana Mariana Klimczaka były jego doświadczenia z długoletniej pracy pedagogicznej. Zaprezentował on problematykę związaną z funkcjonowaniem szkoły, zarządzaniem placówką oraz z organizacją pracy dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczej. Podkreślił, że wybór patrona szkoły nie był przypadkowy, bowiem Jan Paweł II jest godnym wzorem do naśladowania dla współczesnej młodzieży. W istotę szkoły wpisuje się także praca pedagogiczna oparta na podstawowym kanonie wartości etycznych. Pan Marian Klimczak w swoim przemówieniu zgłębił także temat istoty współpracy z nauczycielami, wzajemnego motywowania, pomocy i wsparcia. W trakcie spotkania podkreślany był wielokrotnie twórczy charakter szkoły oraz jej innowacyjne działania w formie nauczania przez projekty, organizowania unikalnych kół zainteresowań, dostosowywania oferty edukacyjnej do aktualnych potrzeb rynku pracy (kelner, barista, kiper). Ważnym elementem wystąpienia było zaprezentowanie osiągnięć uczniów szkoły odznaczających się wybitnymi zdolnościami. W szkole została utworzona kronika „Zwyczajni – Nadzwyczajni” przedstawiająca sylwetki uczniów utalentowanych. Nie należy zapominać, że tak liczne sukcesy uwarunkowane są osobowością nauczyciela kierującego szkołą. Końcowym etapem spotkania był panel dyskusyjny, podczas którego studenci mieli szanse uzyskania odpowiedzi na nurtujące ich pytania.

Drugie spotkanie pt. „Świat przedstawia się jasno nawet w głębokiej ciemności”, odbyło się 21 marca 2013 r. Zaproszonym gościem była mgr Bożena Kazanowska – tyflopadałog, terapeuta wczesnego wspomaganie w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci i Młodzieży Słabo Widzącej im. prof. Zofii Sękowskiej w Lublinie. Pomysłodawczyni pierwszej i jedynej Ogólnopolskiej Wypożyczalni Książek Dotykowych, prezes lubelskiej Fundacji Jasne Strony oraz finalistka konkursu

„Zwykły Bohater”. Pani Bożena Kazanowska jest pełna inicjatywy i pomysłów dotyczących pracy z dzieckiem niewidomym. Uparcie dąży do wyznaczonego celu, wkładając w swoją działalność pedagogiczną wiele serca. Omawiane zagadnienia dotyczyły pracy z dziećmi niewidomymi i niedowidzącymi. Szczegółowo omówione zostały formy pracy z dziećmi z wadami wzroku. Istotnym elementem spotkania było zaprezentowanie własnoręcznie wykonanych książek dotykowych, dzięki którym dzieci mają możliwość poznania otaczającej rzeczywistości. Książki są specjalnie zaprojektowane i wykonane z materiałów o różnej fakturze tak, by niewidome dzieci mogły rozwijać umiejętności dotykowe, kształtować wyobraźnię, słownictwo, doskonalić koordynację ruchów oraz zaznajamiać z alfabetem Braille’a. W trakcie spotkania omówiony został proces tworzenia książek oraz wskazówki dotyczące ich projektowania. Bożena Kazanowska w swoich rozważaniach powróciła do początków swojej pracy pedagogicznej oraz motywów, jakimi kierowała się przy wyborze drogi zawodowej. Zwróciła również uwagę na trudności z którymi przyszło jej się zmierzać podczas swojej pracy. Wielokrotnie zachęcała studentów do współpracy przy tworzeniu książek dotykowych dla dzieci. Spotkanie zakończyło się dyskusją. Studenci mieli też możliwość obejrzenia książek oraz indywidualnych rozmów z zaproszonym gościem.

Zwieńczeniem cyklicznych spotkań „Uczę się Ciebie Nauczycielu” było ich podsumowanie przez prof. dr hab. Krystynę Chałas, połączone z uroczystym rozdaniem certyfikatów udziału. Prowadzone sesje są dla studentów źródłem wiedzy funkcjonalnej, okazją do odkrycia w sobie własnych talentów, powołania, inspiracją do pracy twórczej oraz kształtowania osobowości.

Mając na uwadze duże zainteresowanie słuchaczy, spotkania będą kontynuowane w kolejnych latach, a ich formuła poszerzana i dostosowywana do potrzeb i oczekiwań uczestników.

EWA DOMAGAŁA-ZYŚK

Katedra Pedagogiki Specjalnej KUL

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI NAUKOWEJ
„UCZEŃ ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI
W SZKOLE OGÓLNODOSTĘPNEJ – OBSZARY WSPARCIA”
KUL, 11.12.2012

W roku 2012 Instytut Pedagogiki KUL wraz z Powiatowym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Lublinie byli realizatorami projektu pt. *Kompetentne wsparcie – kursy doskonalące dla pracowników oświaty*. Został on złożony w ramach konkursu